EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.11.21.
COM(2018) 759 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

az euróövezet gazdaságpolitikájáról

{SWD(2018) 467 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

az euróövezet gazdaságpolitikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 136. cikkére, összefüggésben annak 121. cikke (2) bekezdésével,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az euróövezet a folyamatos gazdasági növekedés hatodik évébe lép, ezzel egyidejűleg zárul a negatív kibocsátási rés, azonban a kilátásokat fenyegető kockázatok növekednek, és a növekedés várhatóan mérséklődik. A potenciális növekedés jelentősen elmarad a válság előtti szintektől, és a tagállamok gazdasági ellenálló képességének jelentős eltérései miatt továbbra is különböző az egyes országokban. A reálbér-növekedés még mindig mérsékelt, és elmarad a termelékenység alakulásától. A foglalkoztatás folyamatos növekedésével a nominálbér-növekedés és a maginfláció emelkedésnek indult, azonban néhány tagállamban egyes területeken még minding fennáll a munkaerő kihasználatlansága vagy a magas munkanélküliség. Az elmúlt öt évben az euróövezetben nagy folyófizetésimérleg-többlet figyelhető meg, amely az euróövezeti export dinamikájához és a javuló versenyképességi helyzethez köthető, miközben az országok közötti eltérések továbbra is jelentősek a külgazdaság területén. Azon tagállamok nettó nemzetközi befektetési pozíciója, amelyek folyó fizetési mérlege hosszú időn át jelentős hiányt mutatott, továbbra is erősen negatív, és ehhez rendszerint a magán- és az állami szférában felhalmozódott jelentős adósságállomány is társul, ami sebezhető pontot jelent. A hitelállomány-leépítés megfelelő üteme, a támogató növekedési és inflációs környezet, a termelékenység növelésére irányuló

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

további reformok alapvető fontosságúak az euróövezet egyensúlyának sikeres helyreállítása érdekében[3]. A kedvező keresleti dinamika is kulcsfontosságú, és a nagy többlettel rendelkező országok is hozzájárulhatnak az egyensúly helyreállításához azon feltételek megerősítése révén, amelyek elősegítik a bérnövekedést, valamint az állami és magánberuházásokat.

(2) A hosszú távú növekedési potenciál erősítése, valamint a nemzeti és regionális egyenlőtlenségek leküzdése érdekében tovább kell fokozni a munkaerőpiaci részvételi arányt, a növekedést elősegítő strukturális reformokat, valamint a termelékenység és az innováció növelését eredményező tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházásokat, különösen azokban a tagállamokban, ahol ez a növekedési potenciál egyértelműen alacsonyabb az euróövezet átlagánál. Ez fontos az euróövezet gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának megerősítéséhez.

(3) Ahhoz, hogy biztosítani lehessen az erőteljes és fenntartható gazdasági növekedést, rendkívül fontos az euróövezeti makrogazdasági politikák – ezen belül a monetáris, fiskális és strukturális politikák – összességének következetessége és egyensúlya. Az elmúlt években az Európai Központi Bank a monetáris politika a hagyományostól eltérő, új eszközeivel igyekezett teljesíteni középtávú inflációs célját, a növekedés és a munkahelyteremtés egyidejű támogatásával. A monetáris politika fokozatos normalizálásának fényében megfelelően differenciált költségvetési politikákra és a strukturális reformok előtérbe helyezésére van szükség ahhoz, hogy a növekedés rövid és hosszú távon is folytatódhasson.

(4) Az euróövezet és tagállamai költségvetési fenntarthatóságának megerősítéséhez differenciált nemzeti politikákra van szükség teljeskörűen tiszteletben tartva a Stabilitási és Növekedési Paktumot, és figyelembe véve a költségvetési mozgásteret. A nemzeti költségvetési politikák összehangolása a közös költségvetési szabályokkal a gazdasági és monetáris unió (GMU) zökkenőmentes működésének nélkülözhetetlen előfeltétele. A közös költségvetési szabályok nemzeti szinten az államadósság fenntarthatóságát hivatottak biztosítani, miközben gondoskodnak a makrogazdasági stabilizációhoz szükséges mozgástér megőrzéséről. A 2015–2018 közötti időszakban az euróövezet költségvetési irányvonala átlagban véve nagy vonalakban semleges maradt. A Bizottság előrejelzése alapján a költségvetési irányvonal 2019-ben enyhén expanzívvá válik annak ellenére, hogy a kibocsátás a potenciális szint fölé nőtt. A költségvetési tartalékok újbóli felépítése különösen fontos azokban a tagállamokban, ahol még mindig magas az államadósság szintje. Ha erre sor kerül, az csökkentené a sokkhatásokkal szembeni sebezhetőségüket, és lehetővé tenné az automatikus stabilizátorok teljes körű működését a következő visszaesés idején. A közberuházások növelése – különösen a költségvetési mozgástérrel rendelkező tagállamokban – elősegítené a növekedést és az egyensúly helyreállítását.

(5) A költségvetési strukturális reformok továbbra is kulcsfontosságúak a költségvetési fenntarthatóság javítása és a gazdasági növekedési potenciál erősítése érdekében. A nemzeti költségvetési keret jobb működése, a kiadások jól irányított felülvizsgálata, valamint a hatékony és átlátható közbeszerzés megerősítheti a közkiadások hatékonyságát és eredményességét, továbbá a költségvetési politikák hitelességét. A nemzeti költségvetések összetételének javítása, mind bevételi, mind kiadási oldalon – többek között az erőforrások beruházásokra való összpontosítása révén – növelné a költségvetések növekedésre gyakorolt hatását, hosszabb távon pedig javítaná a

[3] Európai Bizottság (2018), a riasztási mechanizmus keretében készült 2019. évi jelentés.

termelékenységet. Az adórendszerek egyszerűsítése és modernizálása, valamint az adócsalás, az adókijátszás és az adókikerülés kezelése – nevezetesesen az agresszív adótervezés elleni intézkedések révén – elengedhetetlen ahhoz, hogy az adórendszerek hatékonyabbá és méltányosabbá váljanak. Az euróövezet és a tagállamok üzleti környezetének, valamint gazdasága ellenálló képességének javítása szempontjából kulcsfontosságú annak biztosítása, hogy az adórendszerek elősegítsék az egységes piac elmélyítését, és ösztönözzék a vállalkozások közötti versenyt. A közös konszolidált társaságiadó-alap eszközül szolgálhatna ebben a törekvésben.

(6) A munkaerő- és termékpiacok szerkezeti és intézményi sajátosságai, valamint a közigazgatások megfelelő működése fontos tényezőnek számítanak az euróövezeti tagállamok ellenálló képessége szempontjából. Ellenálló gazdasági struktúrákkal megakadályozható, hogy a sokkok jelentős és tartós hatást gyakoroljanak a bevételre és a munkaerő-kínálatra. Ez megkönnyítheti a monetáris politika működését, és mérsékli a különbségeket, megalkotva a fenntartható és inkluzív növekedés feltételeit. A strukturális reformok – különösen az országspecifikus ajánlásokban előírt intézkedések – hatékonyabb összehangolása és végrehajtása nyomán kedvező továbbgyűrűző hatások jelentkezhetnek a tagállamokban, és a reformok pozitív hatásai is erősödhetnek az euróövezetben. A versenyt élénkítő termékpiaci reformok, valamint az erőforrás-hatékonyságot, az üzleti környezetet és az intézmények minőségét javító – köztük a hatékony igazságügyi rendszerre irányuló – reformok a tagállamokban és az euróövezet egészében egyaránt erősítik a gazdaság ellenálló képességét. Az egységes piac továbbra is számottevő kiaknázatlan lehetőségeket tartogat, és elmélyítéséhez még jelentős előrelépésekre van szükség, különösen a pénzügyi szolgáltatások, a digitális tevékenységek, az energia és a közlekedés terén, a jogszabályok időben történő végrehajtásának és jobb érvényesítésének biztosításával.

(7) A szociális jogok európai pillére húsz kulcsfontosságú elvet határoz meg a munkaerőpiaci esélyegyenlőségre és a munkavállalási jogra, a tisztességes munkafeltételekre, valamint a szociális védelemre és a társadalmi befogadásra vonatkozóan. A munkaerőpiaci részvételt ösztönző, az átmenetet támogató és a szegmentációt csökkentő reformok elősegíthetik a növekedés fellendítését, a gazdaság ellenálló képességének javítását és az automatikus stabilizációt, csökkentik az egyenlőtlenségeket, és segítenek szembenézni a változó gazdaság kihívásaival. Személyre szabott munkakeresési támogatás, képzés és átképzés biztosításával a munkaképes munkanélküliek eredményesen és időben aktivizálhatók Létfontosságú a magas minőségű oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, ami a humántőkébe és készségekbe való megfelelő beruházást tesz szükségessé, különösen az alacsonyan képzett személyek esetében. Az ilyen reformok és beruházások javítják a foglalkoztathatóságot, innovációt, termelékenységet és béreket közép- és hosszabb távon, növelve az euróövezet ellenálló képességét és előmozdítva a társadalmi befogadást és mobilitást a tagállamok, valamint az euróövezet területén. Az adóterhek az euróövezetben viszonylag magasak, és ezek súlypontja áthelyeződött a munkára; élénkíthetné a munkaerő-kínálatot és -keresletet, ha a munkát terhelő adókról áthelyeződne a hangsúly a növekedést kevésbé hátráltató adóbázisokra, mint például a vagyonadókra, a fogyasztási vagy környezeti adókra. A foglalkoztatásvédelmi jogszabályoknak méltányos és tisztességes munkakörülményeket kell biztosítaniuk valamennyi munkavállaló számára, különös tekintettel az új foglalkoztatási formákra és az új szerződéstípusokra, amelyek új lehetőséget teremtenek, azonban kihívásokat is jelentenek a munkahelybiztonság és a szociális védelem tekintetében. A megfelelő jövedelemtámogatás biztosításához és a minőségi szolgáltatások biztosításához hatékony és fenntartható szociális védelmi rendszerekre van szükség. A

nyugdíjreformok, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúlyra irányuló intézkedések ugyancsak meghatározó jelentőséggel bírnak a munkaerőpiaci részvétel ösztönzése szempontjából. A munkaerő-, ágazati és földrajzi mobilitás szükségtelen korlátozása kedvezőtlenül befolyásolhatja a munkaerő átcsoportosítását a tagállamokon belül és az euróövezet területén. Döntő fontosságú a szociális partnerek bevonása a munkaügyi, szociális és kapcsolódó gazdasági reformokba.

(8) Az euróövezeti bankszektor szilárdsága növekedett a válság óta, azonban vannak még kezelésre szoruló problémák. A magánszektor adósságállománya továbbra is magas, és az adórendszerekre továbbra is jellemző a hitelfinanszírozás előnyben részesítése. Az államkötvényhozamok jelentős növekedése azzal a kockázattal jár, hogy erodálódik a bankok tőkéje, ami kedvezőtlen továbbgyűrűző hatásokkal járhat az euróövezet területén. A banki üzleti modellek kiigazításának igénye, az alacsony kamatlábbal jellemezhető környezet és az egyéb finanszírozási formák terjedéséből adódó, egyre kiélezettebb verseny változatlanul nyomást gyakorol a bankok nyereségességére. A nemteljesítő hitelek aránya az összes hitelek arányához képest csökken, és ez gyorsabb ütemben történik a legnagyobb állománnyal rendelkező tagállamokban. Mindazonáltal azokban a tagállamokban, ahol a nemteljesítő hitelek aránya messze az euróövezeti átlag felett van, további kitartó erőfeszítésekre van szükség. 2018 márciusában a Bizottság a fennmaradó nemteljesítő hitelek kezelése és azok jövőbeli felhalmozódásának elkerülése érdekében kockázatcsökkentési csomagot terjesztett elő, amelyet a Parlamentnek és a Tanácsnak teljes körűen el kell fogadnia. A bankunió kiteljesítése érdekében alapvető fontosságú a 2016-os novemberi bankcsomag 2018 végéig történő elfogadása. Ez a csomag tovább mérsékli a kockázatokat a banki tőkepufferekkel és likviditással kapcsolatos nemzetközileg elfogadott normák átvételével. A pénzmosás elleni szabályok súlyos megsértését követően a Bizottság javaslatot tett az Európai Bankhatóság és a felügyeleti együttműködés megerősítésére az e területre vonatkozó szabályozási keret érvényesítésének megerősítése céljából. A bankunió létrehozása terén lényeges előrelépések történtek, ám a folyamat még nem zárult le. Az a tény, hogy jelenleg nincs közös európai betétbiztosítási rendszer és az Egységes Szanálási Alapnak nincs közös védőhálója, akadályozza a bankuniót abban, hogy meg tudja törni a bankok és az államháztartások közötti kölcsönös függőséget.

(9) A gazdasági és monetáris unió (GMU) intézményi struktúrájának megerősítése szempontjából prioritásnak számít a bankunió és a tőkepiaci unió kiteljesítése, valamint a GMU elérését célzó, a 2024-ig tartó időszakra vonatkozó útiterv valamennyi elemével kapcsolatban is intézkedéseket kell hozni. A kockázatcsökkentés terén elért haladást is figyelembe véve a közös monetáris politika és a decentralizált költségvetési politika miatt nagyobb kockázatmegosztásra van szükség. 2017 decemberében és 2018 májusában a Bizottság javaslatcsomagot terjesztett elő, amelyben további lépéseket határoz meg a GMU kiteljesítéséhez, és amely tartalmazza (a többéves pénzügyi keretben javasolt) európai beruházásstabilizáló funkciót és reformtámogató programot. A javaslatok a GMU elmélyítéséről szóló, 2017. májusi vitaanyagon, valamint az öt elnök 2015. júniusi jelentésén alapulnak. Az euróövezet pénzügyminisztereinek 2018. júniusi megállapodásával összhangban a bankunióra vonatkozó politikai döntéseket kell hozni, és konkrét lépéseket kell tenni, ezen belül el kell kezdeni az európai betétbiztosítási rendszerre vonatkozó tárgyalásokat, és tovább kell erősíteni az Európai Stabilitási Mechanizmust, amellyel kapcsolatban a vezetők megállapodtak arról, hogy az Egységes Szanálási Alap közös védőhálóját kell biztosítania. Mindezek a reformok hozzá fognak járulni az euró nemzetközi szerepének erősítéséhez, amely ezáltal arányosabb lesz az euróövezet globális gazdasági és pénzügyi jelentőségével. Fontos, hogy e kérdések megvitatására az

euróövezeten kívüli tagállamokkal szemben nyitott és általuk átlátható módon kerüljön sor.

(10) A Foglalkoztatási Bizottsággal és a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal konzultációra került sor ezen ajánlás foglalkoztatási és szociális vonatkozásairól,

AJÁNLJA, hogy az euróövezeti tagállamok a 2019–2020 közötti időszakban – egyénileg és kollektíven – tegyenek intézkedéseket az eurócsoporton belül a következők érdekében:

(1) Mélyítsék el az egységes piacot, javítsák az üzleti környezetet, valamint valósítsanak meg az ellenálló képességet növelő termék- és szolgáltatáspiaci reformokat. A jelenleg folyófizetésimérleg-hiánnyal rendelkező euróövezeti tagállamokban csökkentsék a külső adósságállományt, és hajtsanak végre a termelékenység növelésére irányuló reformokat, a szociális partnerek szerepét tiszteletben tartva javítsák a bérnövekedést támogató feltételeket, a nagy folyófizetésimérleg-többlettel rendelkező euróövezeti tagállamokban pedig hajtsanak végre beruházásélénkítő reformokat.

(2) A nagy államadóssággal rendelkező euróövezeti országokban állítsák helyre a költségvetési tartalékokat, támogassák az állami és magánberuházásokat, továbbá valamennyi országban javítsák az államháztartás minőségét és összetételét.

(3) Csoportosítsák át az adókat a munkáról, valamint erősítsék meg az oktatási rendszereket és a készségekbe történő beruházást, valamint az átmenetet támogató aktív munkaerőpiaci politikák hatékonyságát. Kezeljék a munkaerőpiac szegmentációját, és biztosítsák a megfelelő szociális védelmi rendszert az euróövezet egészében.

(4) Léptessék életbe az Egységes Szanálási Alap közös védőhálóját, hozzanak létre egy európai betétbiztosítási rendszert, valamint erősítsék meg az európai szabályozási és felügyeleti keretet. Ösztönözzék a magánszektor jelentős adósságállományának rendezett leépítését. Csökkentsék gyors ütemben a nemteljesítő hitelek szintjét az euróövezetben, és akadályozzák meg ezek újbóli felhalmozódását, a hitelfinanszírozás adóelőnyének megszüntetésével is.

(5) Mielőbb tegyenek előrelépést a gazdasági és monetáris unió kiteljesítése felé, egyebek mellett az euró nemzetközi szerepének erősítésére vonatkozó céllal is, figyelembe véve többek között a pénzügyi szektorra vonatkozó bizottsági javaslatokat, valamint a reformtámogatási programot és a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben javasolt európai beruházásstabilizáló eszközt.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök